

GLAVNA LISTU: U predplati za četinu godinu K 32.—, za polugodinu K 16.—, tromjesečno K 9.—, mjesечно K 5.—, a maloprodaj 10 helera. — OGLASNI primaju se u upravi lista trg Gustava broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 25. (D. u.) Službeno se javlja: Rusko bojište.

Nadvojvodina fronta: Na zapadu od Moldave te u području Tartarskog klanca bilo je suzbijeno dječije borbom na bodove s velikim neprijateljskim gubicima više ruskih napada. Inače uz nepromijenjeni položaj tu i tamo topovska vatra promijenjiva jakosti.

Hindenburgova fronta: U odsjeku Torenjicki-Pjenjaki oteo se je opet neprijatelj uski dio jarka, što ga je bio zauzeo 22. o. m., kod toga je bio zarobljen i časnik i 211 m. m. Inače u se bile zaplijenjene 3 strojne puške. Sjevernije nema osobitih događaja.

Talijanski bojište.

Sinoć je držao neprijatelj naše položaje na jugu od Vipave do Nove Vasi pod živahnim topovskim paljbom. Istodobno je napredovalo mnogo izvidničkih odjeljenja protiv tog dijela fronta. Bila su suzbijena. Na fronti Fazanskih alpaa popustila je nakon neuspjelih talijanskih napada i djelatnost njihovog topništva.

Jugoistočno od Vojuse tu i tamo okršaji.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 25. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Kaošto 18. o. m. došlo je i sinoć istodobno na čitavoj fronti od Thiepvala do Somme po najvećem usiljenju vatre do englesko-francuskih zračnih balona, koje su bile češće optovane. Propale su krvavo izvedu Thiepvala i šume Fourcaux. Na sjeveru od Ovilera napustili smo dijelove najprednjenog posve prostranijeg jarka. U odsjeku Longueval-Summe Delville izvijestio je neprijatelj nekoliko uspjeha, te je zasad u njegovim rukama selo Maurepas. Od Maurepasa do Somme nije imao francuski juriš nikakvog uspjeha.

I na desno od Moze prešli su Francuzi opet na navalu, te je bio oštro ograničen na odsjek Flury. Neprijatelj je bio suzbijen.

Naš je zrakoplov napao u noći pred 24. o. m. londonsku tvrdjavu. Bila su oborena u zračnoj borbi 4 neprijateljska jekala po jedno zračno i jedno. Kod Pont Favergera, na sjeveru od Somme, kod Pont Favergera, na jugu od Varemessa i kod Fleuryja (posljednje 23. o. m.), a peto na jugu od Armentheresa obrambenom vatrom. Kaošto češće u posljednje doba na belgijske gradove, bilo je i učetu bačen bomba na Mons. Osim znatnih materijalnih šteta prouzročenih na belgijskom posjedu, bilo je teško ranjeno nekoliko gradjana.

Istočno bojište.

Hindenburgova fronta: Protunavala, da opet osvojiemo jake izgubljene 21. o. m. kod Zvčina, bila je uspjeha. Bio je zarobljen jučer i 21. o. m. na Graberi 561 vojnik.

Nadvojvodina fronta: Kod njemačkih četa nema ništa nova.

Balkansko bojište.

Nema osobitih promjena.

Urvhovo vojno vodstvo.

Događaji na moru.

Berlin, 25. (D. u.) U noći od 24. do 25. o. m. napalo je više pomorskih zrakoplova obilno bombama južni dio istočne engleske obale, između ostaloga City i južozapadni dio grada Londona, baterije kod pomorskih uporišta Harlow i Folkestone, te veliki broj brodova u doverskoj luci. Svađage opucalo se vrlo lijepi uspjeh. Na zrakoplove upucalo se na putu tamo i na povratku iz mnogobrojnih stazaških jedinica, a da navale iz obrambenih baterija; ali bez uspjeha. Svi su se povratili.

Poglavice mornaričkog admiralskog štaba.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 24. (D. u.) Glavni sian javlja:

Kaukaska fronta:

Neprijateljski navalni pokušaji protiv pomaknutih položaja na desnome krilu bijahu suzbijeni. Kod nenadne navale protiv pomaknutih neprijateljskih jaraka na lijevom krilu pade 20 neprijateljskih vojnika i 1 časnik.

Egipatska fronta:

Kod sukoba sa neprijateljskim izvidničkim četama 20 km. istočno Suezu bijaše neprijatelj prisiljen da pobjegne.

Bugarski ratni izvještaj.

Sofija, 23. (D. u.) Glavni sian javlja:

U području Moglenice-planine poduzeće znatne sile srpske šumadijske divizije u doba od 21. do 23. kolovoza 18 navala na naše pomaknute položaje u odsjeku Kukuruk-Val. Sve smo navale suzbili, a nato su se Srbi povukli u svoje prijašnje položaje. Njihovi su gubici golemi. Naše lijevo krilo napreduje prema obali egipatskog mora te susreću i protidraju samo na slabšama odjeljenju engleske konjice, koja uzmiču prema Orfankom zaljevu. 23. kolovoza zauzeli smo Prnarsko slijeze, uzvisine sjeverno Kavale i čitavu ravnicu Šariške željeznice.

BRZOJAVI.

Balkansko bojište.

Zürich, 24. "Tagesanzeiger" javlja iz Rima: Izvješća talijanskih dopisnika u Solunu o položaju na tamošnjoj fronti nisu više tako puna pouzdanja. Dopisnik "Tribune" govori o teškom položaju talijanskog pomoćnog zbora, koji je netom došao u Solun.

Basel, 24. Prema "Hestiji" su grčke vojničke oblasti izdale na čete u Serresu strogu zapovijed, neka se povuku, da izbjegnu svakom konfliktu. U Kavali su bile ukrance 3 grčke divizije. U grčkoj su tvrdjivi bili predani bugarskim četama topni i municija, jer nije bilo moguće, da se ih odnese.

Lugano, 24. Prama "Corriere della sera" širi se u Solunu glasina, da je grčki general Kristodolu pozvao pod oružje sve grčke mobilizacije iz Mecedonije, e da se skrajnji slučaj sakupio vojsku protiv Bugara bez obzira na sve zapovijedi iz Atene.

Basel, 24. Havas javlja iz Atena: Njemačka se je vlada pismeno obvezala, da neće njemačke i bugarske čete unići u gradove Serres, Drama i Kavala.

Odlučna ruska akcija.

Genf, 24. "Le Journal" javlja iz Londona, da vlada tamo izvjesnost, da poduzima sada general Brusilov odlučnu operaciju, koja mora srpsko ofenzivi dati novi poticaj, jer da mirovanje posljednje sedmice uznemiruje mnoge neutralce.

Engleska povjerdila švedsku neutralnost.

Stockholm, 25. (D. u.) Neprijateljska je podmornica odapela jutros protiv njemačkog parobroda "Schwaben", koji je vozio samo 1-2 morsku miš: daleko od kraja, bez opomene jedan torpedu, koji po dosadašnjim vijestima nije na srpedu pogodio svojeg cilja. Takav postupak znači ponovnu povretu neutralnih švedskih suverenih voda.

Talijanske čete u Solunu.

Bern, 22. Današnje talijanske novine donasaju službeno vijest o iskrcavanju talijanskih četa u Solunu. "Corriere della Sera" kaže da je talijansko odjeljenje poradi njegove jakosti, opreme i sastava posve samostalno. "Popolo d'Italia" opaža, da će se sada Talijani boriti neposredno protiv njemačkih četa, te očekuje od toga politički prolom s Njemačkom.

Držanje Grčke.

Zeneva, 22. Dopisnici pariških novina javljaju iz Atene i Soluna, kako venizelistički krugovi smatraju bugarsku navalu kao bez zamašaja, ali napadaju istodobno žestoko grčku vladu, što dopušta da Bugari prodiru na grčko tlo. Pariške novine daju izrazu svojeg iznenađenju i zlovolji, što su i na Balkanu vojske središnjih vlasti preklele Sarraiovu ofenzivu.

Grčka vlada ustraje po svim našim vijestima u svojoj tloj politici. Po ministarskom vijeću i po sjednici glavnog stožera, kojima su sudjelovali kralj i prijestolonasljednik Gjeorgje, odaslane su građanskim i vojničkim obilastima u ratnom području točne upute. Građanske oblasti ostaju na svojem mjestu, a grčke se čete povlaču iz Mecedonije, gdje ih nema ustalom više od 2000. Njemački i bugarski poslanik saopćili su službeno ministru predsjedniku Zaimisu, da su njemačke-bugarske čete prešle na grčko tlo jedino iz strateških razloga.

Rumunjska i solunska ekspedicija.

Amsterdam, 25. (D. u.) Vojnički sudradnik "Timesa" piše o bojovima na Balkanu: Ako Rumunjska dozvoli da bude antanta u Solunu pobjedjena, to je ta država izgubila ugodnu priliku te bi time nestalo i povoda za cijelu antantnu solunsku ekspediciju. Moglo bi biti vjerovatno, da će antanta kod takvih okolnosti po svoji prilici povući svoje čete bez ozbiljnijih bojeva, jer bi na Sommi mogle biti bolje upotrijebljene.

Graf Tisza o Rumunjskoj.

Budimpešta, 24. Za današnje zasjedanja ugarskoga sabora izjavio je ministarski predsjednik Graf Tisza u hodinima parlamenta jednoj skupini zastupnika, da je vjerovatnost intervencije Rumunjske usljed posljednjih događaja, osobito usljed njemačko-bugarske ofenzive, manja nego pred dvije sedmice.

Osuda protiv Liebknechta

Berlin, 24. Jučeršanja osuda vojnoga suda protiv Dr. Liebknechta znači bitno poostrenje prve osude od 25. svibnja. Tadašnja je osuda glasila na 2 godine 6 mjeseci i 3 dana tamnice, ali nije na gubitak građanskog prava, jer se je uzelo kao uzrok zločina političkih fanatizam a ne nepošteno mišljenje. Sada nije bila samo povećana kazna, već je Liebknecht novom osudom izgubio i građansko pravo, a time i svoje mandate u državnom i pučkom zemaljskom saboru te istodobno i vršenje odvjjetničkog zvanja. Protiv osude može podignuti reviziju kod državnog vojničkog suda. Dok se je ali prizivna rasprava kod vrhovnog vojnog suda morala još jednom materijalno baviti sa optužbom, ima da se kod revizije ustavni samo eventualna for-

malna pogriješka. U slučaju zabačenja revizije moraju se za Liebknechtove mandate vršiti novi izbori.

Srpska skupština.

Lugano, 24. "Corriere della sera" javlja: 10. rujna sastat će se na Krfu srpska skupština, u kojoj će vlada u nekoliko sjednica prikazati položaj.

Engleska vanjska politika.

London, 24. U svom govoru o vanjskoj politici rekao je Lord Cecil u donjoj kući slijedeći: Mogu bezuvjetno izjaviti, da nijesu bila engleskoj vladi učinjena nikakva očitovanja o miru. Postoji samo jedan jedini put, kojim mogu biti podana mirovna očitovanja. To je saopćenje neprijateljske jedne vlade na našu vladu. Kad bi takvo saopćenje bilo učinjeno, to bi se mi, kako ja mislim, ponajprije posavjetovali sa našim saveznicima, ali takvo saopćenje nije bilo u nikakvom obliku učinjeno.

Obratom na položaj na Balkanu mislim, da su sada u tom obziru od velike važnosti vojničke operacije, koje su u Solunu započete. Za mene je posve jasno, da ne bi bilo podnipošto na mjestu reći išta o njima u ovoj kući. Što se tiče našega držanja prema grčkoj vladi, čaka znae, da je nedavno bilo bezuvjetno nužno, da postavimo na grčku vladu stanovite zahtjeve. Bijahu postavljene u sporazumljenju sa našim saveznicima, a kako kuća znae, bijahu i primljene. Skuldusiva je vlada bila otpuštena i bila je pozvana na kormilo druga vlada sa Zaimisom na čelu.

Mjesto porcelana upajive tvari.

Haag, 24. "Times" javljaju, da je francuska vlada pretrčila poznatu tvornicu porcelana u Seyresu u tvornicu za upajive tvare.

Povratak "Deutschlanda".

Bremen, 25. (D. u.) U podne unišla je trgovačka podmornica "Deutschland" u slobodnu luku Bremen.

Bremen, 25. (D. u.) Njemački se je kancelar izrazio u brzjavoji svoje čestitke njemačkom ocesanskom društvu, kapetanu podmornice i čitavoj posadi, te kaže, da ta pobjeda njemačke tehnike i njemačke srčnosti podaje novo jamstvo neporažljivosti, kojom će si Njemačka prokriti svoj put kroz svijet.

Razni brzjavi.

Lugano, 25. (D. u.) "Corriere della Sera" nijeće imenovanje odvjjetnika Cesciutti za načelnika grada Gorice, te izjavljuje da usrijed vateronog područja ne može uopće opstojati za sada nikakve građanske uprave.

London, 25. (D. u.) "Daily Telegraph" javlja iz Liverpoola, da se je tamo održala skupština mnoštva obrtničkih radnika, koja je prosvjedovala protiv vladinog nerada, što ništa ne poduzimlje protiv špekulanata, koji pokupuju živežna sredstva.

Neprijateljski ratni izvještaj.

Rusija.

Petrograd, 23. Služb. izv. od 22. t. m. poslije podne. Na zapadnoj je fronti položaj nepromijenjen.

Na kaukaskoj se fronti razvijaju bojevi u pravcu Diarbeku prema u zrlatog. Zapadno jezera Van smo neprijatelj uz pomoć komad zemljišta te smo tamo zarobili šitavu kompaniju 17. pukovnije. Na zapadnom brijegu istočnog Eufrata smo zarobili 10 časnika, 1 puk. liječnika i 215 m. m. Inače je zaplijenilo 4 strojne puške i 3 laka topa.

U Perziji su naše čete sudale u okolici Ušunje turko konjanitstvo. Kod Kalaposova smo potjerali neprijatelja prama zapadu.

Petrograd, 22. na večer. Na zapadnoj je fronti položaj nepromijenjen.

23. podopne: Na zapadnoj se je fronti odigrao u noći pred 22. južno od Krevna napadaj s plinovima, koji je bio suzbijen s velikim protivničkim gubicima. Na kolodvoru u Manjčevima bacio je neprijatelj iz svojih jekala preko 100 bomba. U području rijeke Sereta, južno od Brodica poduzelo je neprijatelj na više mjesta napadaje, koji su bili svuda suzbijeni našom vatrom. U blizini Prutovih izvora, južozapadno od Ardeluze, osvojili smo 2 v. hra. Sjeverno i južno od brda Koverla na madjarskoj granici.

23. o. m. Položaj nepromijenjen.

Francuska.

Paris, 24. (D. u.) Služb. izv. od 24. t. m. na večer veli: Sjeverno Somme zauzeli su naše čete jednim jednim jurišem od Nijemca i ostale zaposjednuti dio sela Maurepas i susjedne srijeljačke jarke, pomakle su frontu u širini od 2 km. za 200 metara naprijed te su zarobile 200 vojnika i zaplijenile 10 strojnih pušaka.

Engleska.

Istočno bojište: 21. t. m. trajao je boj na čitavoj aljiskroj fronti pred Solunom. U centru su Englezi i Francuzi žestoko opstredovali bugarske položaje na obim stranama jezera Doiran. Dok je naša pješadija zaposjela južnu protutvrdju brda Velesa na zapadnom brijegu Vardara, osvojile su naše čete liniju na visinama

kod Ljunnice te su se, izuzevši jedan položaj, tamo i održale. Usprkos žestokih neprijateljskih protunavala je srpska vojska nastavila svojim prodorajem u gorskom području među Crnom i Moglenicom. Svi ciljevi, koji su bili povijereni pješadiji, bijahu opečito i postignuti. Neprijatelj je uz velike gubitke uspio, te je na obim krilima potpisno natrag naša pomaknuta odjeljenja. S jedne se je strane zaštitno odjeljenje, koje je zapadno Serresa napalo na bugarske čete što su po svoji prilici brojile više no jednu diviziju, da zadržati njihovo napredovanje, povuklo na Strum, čiji prelazi stoje Čvrsto u rukama aljivca. S druge se je strane povuklo skrajno lijevo krilo srpske vojske, nakon što se je skoro 2 dana borilo, da ospori prodiranje desnog bugarskog krila, na svoje glavne obrambene položaje u blizini jezera Ostrovo.

Prvi službeni izvještaj od 22. t. m.

Na fronti Pozieres napredovali smo za polovicu milje, proširili smo naše osvajanje u pomaknutom odsjeku Leipzig, pomakli smo naše položaje za 1000 jarda od Thiepvala i zarobili drugih 100 vojnika.

Drugi služb. izv. od 22. t. m.

Medju Martinpuichom i Bazentiniom smo osvojili 100 jarda neprijateljskih strijeljačkih jaraka. Južno Guilleumont izvršili smo uspješno poduzeće protiv neprijateljske linije.

Italija.

Rim, 22. Jedno i drugo topništvo nastavlja svoju djelatnost, da si pripreči međusobno djelo utvrdjivanja. Neprijateljske su baterije pogodile bolnicu u Gorici, te su ranile nekoliko sanitetskih vojnika.

Domaće Vijesti.

Imenovanje. Gosp. dr. Emanuel Perčić c. kr. kotarski sudac u Krku, bio imenovan nadporučnikom-auditorom kod c. i. kr. vojnog suda u Puli.

Dvorana za sudbene dražbe. Danas, 26. kolovoza te u ponedjeljak, 27., bit će od 9 sati prije podne dalje javna dražba raznog pokućstva i kućnih potrepština, kao također rubenine, zlata, jestivina itd.

"Opacchiasella". Die boches 'armen' artmannswellerkopf genommen; wie werden sie ihn in ihre verluhkte Sprache nennen!?, pitao je u "Simplicissimusu", jedan, iz kako su Nijemci zauzeli bili prav Hartmannswellerkopf u Alsacien-Lotringi. Ova duhovita šala, kojom se prezantenzija Francuzi na Alsacien u narodnog načela da nari riječi jasnije i uvjerljivije pobijaju, pala mi je na pamet, kad sam i u nekom službenom sastavku pročitao samo iznakaženo ime starog našeg Opafaj se sela.

Poznato je, da se je svojedobno sa stanovite strane sustavno i svijesno prevodilo i iskupljivalo imena naših mjesta i predjela i u pravu svrhu, da bi se jednom za zelenim stolom izgugao tim uspješnije tvrditi talijanski karakter naših zemalja. — Ta baš neće dan vidjeti, kako je i zemaljska upravna komisija u Poreču povjerdila spis, izdan od upravnog vijeća "Drago guccio". Što bi to rekao francak, kad bi doznao, da je jedan sud odobro predlog za uknjiženje u poreznoj općini "Draguuccio" sa obrazloženjem, da porezna općina takova imena ne obstoje na kruglji zemaljskoj? Nije dakle samo radi istinske pravčnosti i narodnog ponosa, nego je i u interesu uprave i orijentacije ako tražimo, da se imena zovu i pišu onako kako ih narod onog kraja nazivlje. Stoga razloga bilo je pozdravljeno sa zadovoljstvom i zakon o nazivlju mjesta u Hrvatskoj i najnovija naredba vojne oblasti, koja hvalevrijedno u tomu prednjači, o nazivanju dalmatinskih gradova i sela. A da ilustriramo, do kojeg je stepena sitala prevažnost i smišljenost filazifikatora imena naših krajeva, evo nekoliko imena sa geografske karte Istre, naslikane u jednoj sobi lupovaljskog draka, nekadanjeg obitavališta opjevanog uskočkog kapetana Ivana Sinkovića, a u zadnje doba vlasništva jednog podanika kraljevine Italije. Tamo se čita: Avellino (Račjavas), Preparia (Praprovče), Acetero (Klenovčak) Boccaccio!!! (Podgače), Montagnano (Brgradak), Cucco (Kuk!) Granzia (Rakitavac!!!), Ollino (Brest), Felicia (Čepić), Vellata (Gordjivas), Bassano (Dolenjavas), Acqui (Vodice), Arezzo (Zarečje), Criegnolo (Čerešnjevac), Piemonte (Podrečje), Negrano (Crnica), Finale (Biolun). Bilo bi zaista vrijeme, da i ta komedija dobie svoj — finale.

Iz Hrvatske.

Nadvojvoda Leopold Salvator dolazi u Zagreb. "Hrvatska Riječ" piše: Kako doznajemo, imala bi se u Zagrebu tijekom narednog mjeseca uređiti ratna izložba, pa će tom zgodom stići navodno osam prejšani nadvojvoda Leopold Salvator, da tu izložbu osobno otvori. Tom zgodom bit će u Zagrebu pripručeno više velikih svečanosti i zabava, među imal jedna gala-predstava u kazalištu, gdje bi imale sudjelovati dame i gospoda iz najboljeg našeg društva.

Odklivanje. "Hrvatska" donosi: Njegovo Veličanstvo ponovno je u znak Previšnjeg priznanja za izvršno izvršavanje službe u ovo ratno doba, otklivalo c. kr. pukovnika, sada dodjeljenog pripomoćnikom četa ratnoga ministarstva, Antunu Cvitaša, časnicičkim redom Franje Josipa I. sa ratnom dekoracijom.

Hrvatski jezik na Rijeci. Kako smo jur javili u našem listu, bilo je građanstvo prigodom veće pučke svečanosti u korist „Crvenoga križa“ na Rijeci pozvano na svečanost samo u njemačkom, talijanskom i mađarskom jeziku, dok o hrvatskom naravski ni traga. — Na tu se nećkanost, povuđu i ignoriraju hrvatskog pučanstva Rijeke i okolice osvrnute „Primorske Novine“, koje su bile izmedju inoga napisale: „Sinovi hrvatskoga naroda krvaru na bojištima u nadi, da će poslije rata nestati i nepravde, kakove nam se čine sada u ovom teškom i ozbiljnom času. Mi želimo miru i ljubavi sa svakim, poštenju tudje, ali tražimo, da se poštuje i naše.“ Riječki mađarski organ „Tengerpart“ nije mogao nikako preći preko te umjesne i opravdane opaske, već je odlučno ustao protiv članka „P. N.“ Ne upustajuć se u polemiku, kako je to moguće „Tengerpart“ očekivao, odgovorile su mu „P. N.“ slijedeće: „Tengerpartu“, što izlazi na Rijeci, nije s voljom naše misljenje, što nas nedavno i iznesomo u pogledu zastopavljanja našeg jezika na Rijeci. On nas u subotnjem broju radi tog čestokoga napada. Mi ne nalazimo razloga, da se upustamo s „Tengerpartom“ u kakovu polemiku, niti je to bila vrhva našem članku, u kojem smo tek jasno i glasno izrazili naše stanovište u tom pitanju, kojemu ćemo ostati i u buduće dosljedni, pa makar se „Tengerpart“ još više ljutio. Svakako smo tu prvi mi, a onda dolaze tek oni — drugi.

Hrvatske zastave na Rijeci. Na rođendan Nj. Veličanstva vijala se je hrvatska zastava nesmetano na riječkoj hrvatskoj čitaonici i na mnogim kućama privatnika. Osobito se je isticala ona na knjižarnici Gjüre Sikica.

Pomanjanje vode na Sušaku i Trsatu. Uslijed velike suše bila je Riječina gotovo presahla, pa je tako i trsatško-sušakki vodovod ostao za neko vrijeme sasma bez vode. Čim je bio svoje dobio sagradjen vodovod, zapustili su ljudi svoje cisterne, pa se u njih nadboje iznenada u velikoj nepričici. Iza obilata i kiše, što je ovih dana pala, otvoren je vodovod iznova, ali samo po danu, dok je ljudima preporučeno, da stede s vodom.

Nestašica šecera u Zagrebu. Kako zagrebačke novine javljaju, ostao je Zagreb posljednjih dana malodane bez šecera. Trgovci međutim uvjeravaju, da će im ovome zalihiti stići za koji dan.

Iz Dalmacije.

Hrvatska trobojnica. „Hrv. Kruna“ piše: Dok hrvatski vojnici iz svih hrvatskih zemalja ističu sve to jače svoje hrvatstvo, opaža se, da se hrvatski građanin, pogotvito u našem gradu, (nije ni u Splitu bolje! O. Ur.) ne ističe svojim narodnim znakovima onako, kako bi to trebalo. Prije rata iskličivo se je grad prigodom sviju državnih i narodnih svečanosti hrvatskim trobojnicama. Nova obala pivala je takorekuv u hrvatskim trobojnicama. Sva hrvatska društva, autonomni uređi i veliko mnoštvo privatnika krasilo je svoje prozore s hrvatskom trobojnicom, dok su je sada većinom dijelom zamijenili crveni sagorvi. Nekoji se izmedju nas radi krivo tumačenje njih obzira koje istaknu svoj narodnu pripadnost. Ako moramo imati danas napram kome obzire, onda ih moramo imati u prvom redu napram onom junaku vojniku, koji nam straži granice domovine. (Potpisujemo! Ta čemu se bojati onih narodnih znakova, pod kojima su se proilite i sveudilj se liju čitave riječke hrvatske krvi na obranu prijestolja i države!)

Iz Trsta.

Banfield kod cara. „Edinost“ donosi: Naš vrli ljetalac, linijski poručnik Banfield, bio je pozvan od cara u audienciju. Car ga je primio u dvorcu Schönbrunn.

Iz Gorice.

Talijani i naša Slovenka. Neka 73-godišnja Marija Bizjak nije htjela prigodom zauzeća Gorice bježati sa svojim ukucanima, već je ostala na domaćem ognjištu u selu St. P. Dne 10. o. m. posjetili su je Talijani te je pozvali u auto, da je ovedu u Italiju. Starica se nije nikako dala na to nagovoriti, već je izjavila, da će radije umrijeti. Kad su je stali vući, uhvatila se za neko stablo. Videć Talijani, da je starica uistinu nako nastrajati, dozvolili su joj konačno, da smije kroz našu frontu za svojom obitelji. Prije nego li je otišla, dozvolili su joj, da smije pogledati u bivšoj kuhinji seoskog župnika i u drugim kuhinjama, što se kuha za talijanske vojnike. Za popuniticu dali su joj dva hljeba komisa.

Evakuirani gorički krajevi. Kako dolaze u javnost o evakuiranju goričkih krajeva svakojake vijesti, konstatiramo, da su bile ovih dana evakuirane, odnosno se evakuiraju — ako izuzemmo Kras — slijedeće općine: Solkan, Kronberg, Ravnica, Trpavo, Osek, Ozeljan, Šempas, Miren, Vrtovca, Vögerskog, Bilje, Renče, Pračina i Dornberg.

Slovenska siročad iz Gorice. Neka milosrdna gospodja pripravna je primiti četiri od 3 do 5 godina stare djevojčice i jednoga od 3 do 5 godina staroga dječka, bez roditelja, u potpuno opskrbu do konca rata, eventualno i dalje. Poštane informacije daje podsredovaonica za goričke bijegunce u Ljubljani, Dunajska ulica 38.

Razne Vijesti.

Brzjavka cara Vilima. „Kölnische Z.“ javlja iz Fulde: Na pozdravnu brzjavku sastanka poslanika u Fuldi odaslao je car Vilim kardinalu slijedeću brzjavku: Tamo sabranim njemačkim biskupima moju najtopliju hvalu na prijateljskom pozdravu i vjeri. Na prošnje njemačkoga naroda, koji i na bojnim poljanama i kod kuće ustraje apekolebivo u borbi za svoj opstanak i slobodu, podijeliti će mu božja pravednost pobjedu.

Polozaj u Grčkoj. Javlja se iz Atene: Grčka pošta otklažila pošiljke i pisma za Njemačku, jer iz nje ne može otiemati. — Grčki ratni ministar izdao je naredbu, koja zabranjuje časnicima i vojnicima baviti se pitanjima unutarnje politike. — Sprska je vlada oslobodila od vojničke dužnosti svoje podanike, koji su svojedobno uskličili iz Makedenije u Grčku. To je učinila na zamolbu grčke vlade. — List „Asty“ javlja, da je grčki novinar Dr. Sakianiski pozvao njemačkoga poslanika grofa Mirbacha na dvoboj.

Pregrupacija ruske armade u Aziji. U Hamburgu saznaju iz Petrograda, da su stigle vijesti iz ruskoga glavnoga stana u Kaukazuji o općoj regroupaciji ruske armade u opsegu kod Erzerumu. Ruske čete su navodno napustile i Teheran.

Bojevi u istočnoj Africi. Reuter javlja, da su čete engleske mornarice dne 15. augusta zapojale pristisnate Bagamoyo u njemačkoj istočnoj Africi. General van de Vender prodire uz centralni željeznicu, dok general Northey prodire na jugu te drži neprijatelja medju svojom i glavnom vojskom.

Rumunjske i centralne vlasti. Nekome novine bilježe, da se je odmah u početku rata održalo u Bukarešti krusko vijeće, koje se je bavilo pitanjem, mora li se Rumunjska priključiti ratu na strani Monarhije, kad je s njom veće vojna konvencija. U slučaju kad bi se Rumunjska odlučila da navali na Monarhiju morala bi dakle svakako ponajprije otkazati ugovor. Dopsnik „Esti Ujsag-a“ veli, da je vrhunac krize prošao i da je situacija bolja, jer se je Rumunjska prevlarila u nadama, što ih je imala u posljednje vrijeme prama antanti.

Engleski i ruski separati mir. Kako je poznato donasela su svojedobno razne novine krask vijesti i duže članke mogućnosti separatnog ruskog mira. Prema vijesti „Eclaira“ osvrnula se je sada engleska o vlada na te glasine, te je prijateljskim načinom zapitala kod vlade u Petrogradu, kakve su Štirmerove namjere o tobožnjem separatomu miru. Štirmer je odgovorio, da čini ne pomišlja, da se ne bi njegova politika u čemu slagala sa Politikom ostalih ruskih saveznika.

Ruski i ruska ofenziva. Pariška štampa pripisuje imenovanju generala Russkoga vrhovnim zapovjednikom ruske sjeverne vojske najveće značenje, te dovodja tu u vezu sa predstojećim početkom ruske ofenzive na tom dijelu fronte.

Nova pojačanja u Solunu. Ruske čete, koje su bile odaslane u Francusku, otpremjene su jur na Balkan. Izuzete su samo one, koje se bore na champanskoj fronti. Osim ruskih četa otišli su u Solun i dijelovi legije stranaca, koji su se borili na zapadnoj fronti. Time međutim nije sa prijevodom četa svršeno. Sudeć po živahnosti i djelatnosti u marseljskoj luci i po brojnim parobrodima, koji čekaju u luci pripravi da otputuju put Soluna, rekli bi da se radi o velikim transportima novih četa za balkansku ofenzivu. Topovi i potrebiti materijal jur su na putu.

Sarraillova ofenziva i izbori u Grčkoj. U Grčkoj se približavanjem izborna približuje i najobiljnija kriza za Grčku. U to će krizi pasti i konačna odluka o držanju Grčke. Neprekidno odgadjana Sarraillova ofenziva jest bez dvojbe u vezi sa izborima, jer je o rezultatu izbora ovisno i držanje antante na Balkanu.

Vijesti o rumunjskoj demobilizaciji. Vijestima o demobilizaciji rumunjske armade protuslovo one, što dolaze iz najpouzdanijega izvora i koje vele, da se tamo na doljnjem Dunavu grčevito radi oko ratnih priprema. Rumunjski kralj hoće da sa potpunom spremnom armadom brani neustralnost — protiv svakoga. Drugi opeta sude sasma protivno. Svakim je danom međutim sve to sumnjivije da li Bratianu misli onako kao njegov vladar.

Siljanje knjiga ratnim zarobljenicima. C. i kr. ratno ministarstvo odredilo je odlukom od 19. o. m. (N. 3003), II. Abt. 10 (Kigs) o siljanju knjiga ratnim zarobljenicima slijedeće: Da se sprječji zlorabae i da se nedvojbeno urede sve moguće sumnje, vjerele slijedeće odredbe za siljanje knjiga ratnim zarobljenicima: U smislu stoockolske konferencije smilju se jedino onakove knjige slati, koje su prije g. 1913. (uključivo tu godinu) izdane. Ova se zabrana međutim ne proteže na nova izdanja starih utvora, na znanstvene, tehničke i ilet udžbenike. Nikako se ne smiju slati ilustrirani časopisi, izšli poslije g. 1913., zatim vrsti knjigvanja, koje se mogu odositi na rat i politiku. Knjige ne smiju sadržati nikakve bijeske bilo kakove priloge. — Knjige, koje se šalju, moraju biti sasvim novi primjerci, koji smiju biti samo brošurini (nevezani). Svaki onaj, koji želi, da pošlje koju knjigu ratnom zarobljeniku, treba da ovu naruku i platiti kod kojega našeg knjižara, koji će knjige poslati „pripomoćnom uredu za ratne zarobljenike (Hadiflogykolat eyamoli o se tudostio Hivatal) Budimpešta IK, Ullóut. I, koji izključivo rukovodi siljanje knjiga ratnim zarobljenicima. Pošiljke, što ih knjižari šalju pomenutom uredu nisu proste od poštarine, dok su od Budimpešte dalje do mjesta svoga odredjenja prošte od poštarine.

Bečke novine o krizi u Rumunjskoj. Bečka „N. Fr. Presse“ donosi članak o rumunjskoj promjenljivoj politici, po kojoj se daje ipak razabrali, da nije još kriza ipak došla do svog vrhunca. Svaki je međutim dan — veli Presse —, koji daje mogućnost, da se Rumunji ne dadu

zavesti u pogrešku, dobitak. No rumunjska je politika tako puna promjena i dosada je imala jako nedostatu otpornu snagu protiv antante, da svaki sat pokazuje drugo lice i da se od danas na sutra ne da stvoriti sigurni zaključak.

Objavljeno osude prijedkog suda.

„Sud ratnog polja c. i kr. lučkog admirala i ratnog lučkog Zapovjedništva u Pulu kao prijeki sud, osudio je dne 10. augusta 1916.

Nazarija Sauro

(rođen u Kopru godine 1880, tamo zavičajan, rimokatolik, kapetan kratke plovidbe)

radi žiloina veleizdaje, što ga je počinio time, što je kao austrijaski državljnin ustupio kao borioe u neprijateljski talijansku ratnu mornaricu i u ovom svojstvu sudjelovao u pothvatu protiv obale, na smrt na vojsalima.

Osuda bila je isti dan potvrđena i izvršena.“ To se daje na opće znanje. Pula, dne 19. kolovoza 1916.

C. kr. tvrdjavni komesar: Schönfeldt v. r.

KINO Crvenog križa.

ULICA SERGIA BROJ 34.

Na planini nema grijeha

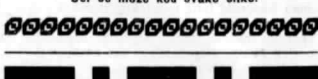
igra u 3 čina sa Henny Porten.

Neprekidne predstave.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

ULAZNINA: I. prostor K 1.—; II. prostor 40 fil.

Uci se može kod svake silke.

Politeama Ciscutti.

Subotu 26. i nedjelju 27. kolovoza

Kino predstave sa slijedećim rasporedom: Marzovi plameni

veseloigra od Waltera Schirokaner.

Kako Ivan liječi bolesne

komična lakrdija.

Početak u 4 sata poslije podne.

CIJENE: Parter i lože K 1.—; galerija K —30; lože K 1.—; sjedalo K —40; zatvor, sjedalo K —20.

AUGUST SENOA.

Vladimir.

(Nastavak.)

„Koliko su mi naše škole poznate, moram iskreno reći, da mladiću treba mnogo više znanja, nego li mu naša škola daje.“

„Na primjer ilirsku politiku i poeziju?“

„Nišpoko. Politika nije za djecu. Ona im samo smučuje moždane, čini dječake drozvitima. Ako se nezredu dječaku dade oštra sikera, počinje će bez obzira sve oko sebe. A poezija se neda učiti na silu, niti se dade obavustivati onim. Ako vaš sin, magnifice domine, ima u sebi poezije, provrte će to u njega od sebe; ako li je nema, ne pomaže mu ni Virgil i Horac ni škandiranje na prste. Pa svaki čovjek ne mora biti pjesnikom.“

„Što ćete ga dakle učiti izim školske zadaće?“

„Domaću povijest. Djela starih hrvatskih junaka. Toga nema u našim školama. Zatim domaći jezik; i za to se jošte slabo mari. Pa nije li smiješno, da cijelo svoje školsko vrijeme posvećujemo mrtvu jeziku u zaboravljenu svoj živi. Bog nas je stvorio za Hrvate, a to moramo i biti.“

„Vi dakle mojemu sinu ne ćete ništa saopćivati o vašim idejama?“

„Hoću, koliko dječaku treba. Reći ću mu, da nije ni Svaba, ni Talijan, ni Mađzar, već Hrvat.“

„Što jošte?“

„Reći ću mu, da moja svojzu rodnu zemlju, svoj narod nada sve ljubiti; to jošte nije politika, već plemenito, idealno osjećanje.“

„Dobro, ja vam povjeravam sina, ja se uzdajem u vas.“

„A ja vam zadajem, magnifice domine, poštenu sijed, da ćeš raditi revno i postojano, da od njega učinim čovjeka.“

„Dobro, predstavite se mojoj ženi, neka vas upozna sa sinom. S Bogom!“

Dobranic dodade na rastanku mladiću ruku, a ovaj podje predstaviti se gospodji.

Na večer se nadje Vladimir opet u svojoj sobici s pobratimom Eugenijem.

„E šta je?“ zapita ovaj prijana.

„Ugovor je sklopljen. Uzgojitelj sam Dobrančeva sina.“

„Zbilja?“

„Htjedoste me posve pravezati svojoj kući, da se prezelim k njima.“

„A ti?“

„Ne htjedoh dakako pristati i to radi tebe.“

„A kako je bilo? Što sudis o tim ljudima?“

Vladimir pripovijedi prijatelju, kako se je sastao sa starim Dobrančević i što mu je ovaj govorio.

„To sam si mogao misliti.“ teče Eugenij, ali dalje, šta je dalje bilo?“

„Iz samotne špilje Dobrančević podjoh gospodji u salon. Bilo mi je, kanda sam došao u drugu kuću. Dočim je kod starca sve bilo stazinko, zaprašeno, sijevala je u stanu gospodja sasma raskoš po najnoviji modl. Glatki parket sjekao se poput zrela, posijebije je od fina silvena damaska, zastori od najfinije tkanine, silni satovi, posudje, sve je tu dragocjeno, ukusno i lijepo. Komercijna me najavi i poslije časka povede me u tekuću sobu, gdje me je gospodarica dočekala sjedeći u veliku naslonjaču. Vidi joj se, da je nekad vrlo lijepa bila. Crta lice i sad su fine, plemenite, oči žarke i žive, ali je svještoz neujolna lica isezela u gospodjicu Dobrančevića hoće neujolne tragove vremena da prikriva umjetnikom lozitorom tako, da joj lice naliči donjekle krinici, što me se vrlo neugodno dojmilo. Smijunkala se i aristokratski i ljubezno, prevračala oči, skupljala se sime usnice i pokazivala fine njezne ruke. Sve to bijaše kombinacija koketerija, siročiće nebahno, odjevrena silvanom domaćom haljinom pod kapom od bijelih finih čipaka. U prvi

čas bijaše sama. Pokloniv se duboko poljubih je u ruku, možda nespretno, jer me je tjezina naučena finoa ponešto zabušila bili i jer me bjese gospodja omjerila od glave do pete, kadno stupih u sobu.“

„Dobar dan, gospodine! Sjednite! kimnu mi glavom i mahnu rukom.“

Sjedioh na stolicu podalje od nje.

„Vi dakle kamite biti učiteljem mog sina?“

„Na službu, milostiva gospodjo! Bit će mi za velika sreća. Ja sam se već predstavio velečomnomu gospodinu.“

„Da, da! On vas je poslao ovamo. Moj je muž odviše zakrpinjav svojim poslom. Za kuću se moram dakle ja brinuti, i ako u svom budućem zvanju imate šta tražiti, izvolite se samo na me obratiti.“

Razumjeoh, što je gospodja tim riječima po cilici rek htjela, te odvratih smjerno:

„Ne ću propustiti, milostiva gospodjo.“

„Moim vas, nastavi gospodarica, „vi ste iz plemićke obitelji, koliko sam razabrala.“

„Na službu, milostiva gospodjo.“

„To mi je drago, gospodjo, kod nas ima u istom vrlo malo domaćih ljudi, koji su dorasli bili zvanju uzgojitelja. Na to vam donasim ponajviše samo seljački sinovi prosta roda, koji po svom podrijetlu ne znaju, kako se u otmenu društvu žive, koji dakle ni svoga učenika ne mogu naputiti na linije manire. Što ćete, to je već u krvi. Budući da ste vi plemić, nadam se tvrdo, da ćete moim jedincu dati kod pravac, da će se danas sutra bez moje sramote moći kretati u finom društvu.“

„Trait ću se, milostiva gospodjo.“

„Dobro; — molim vas, umijete li plesati?“

„Umijem.“

„Dobro. Jeste li vještak glasnji?“

„Ponešto. Vješt sam gitari i pjevanju.“

„Hm! A glasoviru?“

„Zalibote mijesam.“

„To mi je žao. Jeste li vještii franczomku jeziku?“

„Jesam.“

„Što čitate?“

„Viktora Huga, Berangera, Lamartina.“

„Iskreno moram ispovijediti, da ih ne poznajam. Ja znam samo za Sue-a, Balzaca i Paul de Kocka. Nu molim vas još jedno pitanje.“

„Izvolite, milostiva gospodjo.“

„U čem ćete vi mogi sina podučavati?“

„Ta u predmetima, koji su mu za školu potrebiti.“

„Tu bih imala nešto primijetiti. Molim vas, ne mučite odviše mog djeteta. Moj sin je pametna glavica, shvaća brzo. Al je nešto žive naravi, nešto nestrijpljv, košto i ja. Učitelji zahtijevaju, da djeca premmogo uče, da si knjigama slabe pamet.“

„To jest, milostiva gospodjo, gdjekoji učitelji zbilja previse toga tovaru na malu glavu zahtijevaju, da dijete samo buba na pamet, a to nije nimalo prudno za mladu pamet, koja se je tekao počela razvijati.“

„Posve dobro, gospodine!“

„Po mom mišljenju mora biti zadaća pravoga učitelja, da nauči dijete misliti i osjećati, da mu sve nauke razlaže tako jasno i popularno, da dijete prione uz nauk te zbilja nešto nauči, jer se s veće strane kad premlaže uči.“

„Metoda je posve dobra! Nu molim vas, ne mojte opet premmogo. Moj sin bit će danas sutra gospodlin, dobit će lijepo mišljenje po svom rodu, po našim prijateljima. On će sve i poslije naučiti.“

Ne odgovorih na to ništa.

(Nastavić će se.)